

cultuur & media

kind & kunst **Anita Twaalfhoven**

Coole kruising tussen kermisattractie en kunst

‘De Grote Reis’, een reis per bus om de wereld, is te zien op 11/8 in het Kröller Müller Museum in Apeldoorn, en van 16 t/m 26/8 op festival Noorderzon in Groningen. Tournee t/m 30/11. Info: www.judithnab.nl

Theaterpubliek is er aan gewend dat voorstellingen op de zomerfestivals overal spelen behalve in een regulier theater. Toch kijk je nog weleens op van een nieuw idee, zeker als je pas vijf jaar oud bent. De kinderen die met een kaartje in de hand in de rij staan voor de autobus van kunstenares Judith Nab weten niet wat ze overkomt. “Ik wil niet alléén op reis”, zegt een meisje gedecideerd. Haar vader mag van de chauffeur mee naar binnen maar de meeste kinderen gaan zonder ouders op avontuur.

‘De Grote Reis’, een reis per bus om de wereld, is ingenieus vormgegeven. Langs de ramen trekt een schilderachtige animatiefilm van een veranderend landschap voorbij. De getekende huisjes groeien uit tot een stad die we al snel weer verlaten, om aan te komen in een zonovergoten landschap. Door de speakers klinkt flamencomuziek en de airco blaast warme zomerlucht naar binnen. De bus, die schokt en schommelt, lijkt écht te rijden en als de chauffeur plotseling op de rem trapt, schiet je naar voren. Een vriendelijke dame in Spaanse dansjurk nodigt de passagiers in haar restaurant. In de ramen verschijnt een gedekte tafel met voor iedereen een bordje tapas. De kinderen vinden het een belevenis maar gaan er nog niet helemaal in mee. “We zijn niet echt in Spanje maar het is hier wel gezellig”, klinkt het vanuit de bankjes.

Niet lang daarna begint het echte avontuur en reizen we via Siberië naar de Arabische wereld. We zien sneeuw, het wordt koud en we raken verzeild in een ijzige storm die om ons heen giert. De bus reist verder door hoge, hobbelige bergen en wordt bij de grens aangehouden door politieagenten, die op de raampjes kloppen.

Het voertuig bevat een mechanisch geheim waardoor het niet alleen de sensatie geeft van rijbewegingen maar ook lijkt te vliegen door de lucht of als een duik-

boot onder de golven verdwijnt. Onder water trekken kleurige vissen voorbij en gluuert een octopus nieuwsgierig naar binnen. Als de chauffeur zogenaamd wegdrijft wordt het sommige kinderen te veel: “We verdrinken! We komen nooit meer thuis!” Maar dan klinken er sirenes en is een originele reddingsactie nabij.

De mix van animatiefilms en realistische filmbeelden, met een collega van muziek en geluiden, is soms sensationeel. Vooral als er aan de zijkant wolkenluchten langstrekken en het raam voorin het landschap daaronder laat zien, lopen fantasie en werkelijkheid verwarrend door elkaar. ‘De Grote Reis’ is een kruising tussen een kunstwerk en een kermisattractie in de goede zin van het woord.

Kinderparade

Met het theatercircus De Parade reist zoals ieder jaar weer een Kinderparade mee. Vaste attracties zijn de nostalgische draaimolen, het schilderatelier Villa Lila en De Dansdokters met hun Stille Disco. Hier dans je uitbundig, maar met een koptelefoon op het hoofd zodat ook het publiek zich nieuwsgierig verdringt rond de dansvloer. Het theateeraanbod valt dit keer een beetje tegen, met voor de hand liggende titels als ‘Turbosprookjes’, ‘De prinses op de erwt’ of ‘Crisis in het sprookjesbos’. Theatergroep Wie Walvis speelt ‘Moustachio’, over een uitgeblust boerenechtpaar dat de liefde nieuw leven wil inblazen. Dat klinkt veelbelovend want ze doen het samen met drie Mariachi muzikanten uit Nicaragua. Tango, serenades en complimentos moeten het bloed weer door de aderen doen stromen. De Parade staat t/m 5/8 in het Moreelsepark in Utrecht en reist daarna door naar Amsterdam, waar t/m 26/8 vast weer lange rijen voor het Martin Luther Kingpark staan.

Info: www.deparade.nl

**‘We verdrinken!
We komen
nóóit meer thuis!’**

De Grote Reis per bus is soms sensationeel.

Ad de Bont, aartsvader van het jeugdtheater, stopt met kinderen en sleepte vele prijzen in de wacht. ‘Je moet

‘Kinderen moet

INTERVIEW

Anita Twaalfhoven

Na dertig jaar theater maken neemt Ad de Bont afscheid als artistiek leider van De Toneelmakerij, het grootste jeugdgezelschap van het land. Hij gaat met pensioen. Een terugblik op zijn carrière is ook een terugblik op de artistieke ontwikkeling van het jeugdtheater.

Net als zijn mede-artistiek leider Liesbeth Coltof hoort hij bij de eerste generatie jeugdtheatermakers. Een generatie die zich na de jaren zeventig sterk maakte voor de emancipatie van kunst voor kinderen en jongeren. “Je moet een kinderpúblik op geen enkele manier minder bieden dan een públik van volwassenen”, vindt hij.

De recente, grootschalige succesproductie ‘Mehmet De Veroveraar’, waarvoor hij de tekst schreef, onderstreept dit idee. De theatermarathon over een jongen die op zijn twaalfde sultan wordt van het machtige Ottomaanse rijk duurde vierenhalf uur, speelde in een paleis, de woestijn en de grote stad en tussendoor genoot het públik van thee met baklava en een Turkse maaltijd.

“We hebben laten zien dat dit mogelijk is voor kinderen. Maar niets kan alleen maar groeien. Nu hebben we door de bezuinigingen te maken met tegenslag.”

Aan de ene kant noemt hij Halbe Zijlstra, demissionair staatssecretaris van cultuur, ‘een soort Brutus’. Aan de andere kant vindt hij: “Dit is niet het einde. Ondanks forse kortingen zullen er opnieuw prachtige producties gemaakt worden. We zullen deels opnieuw moeten beginnen maar misschien kunnen we daar nieuwe kracht uit putten. Zoals leerkrachten dat ieder jaar doen, met nieuwe kinderen die niet kunnen schrijven als ze op school komen.”

Zijn eerste ervaring met theater was op zijn vijftiende: “Ik zat op kostschool en zag mijn medeleerlingen in een schoolvoorstelling, gehuld in wonderlijke gewaden, onbegrijpelijke teksten uitkramend. ‘Toneel is niks voor mij!’, dacht ik.” Zes jaar later stond hij als onderwijzer voor de klas, op een school in Vriezenveen.

“Ik had mijn opleiding snel en met plezier afgerond maar opeens sloeg de schrik mij om het hart en vroeg ik mij af: ga ik dit tot mijn 65ste doen? Er moest toch méér zijn in het leven?”

Toen hij zelf met succes een rol in het schooltoneel speelde, kreeg het theatervirus hem te pakken. Na een parttime-opleiding tot docent drama en vervolgens de kleinkunstacademie werd snel duidelijk waar zijn hart lag: bij het jeugdtheater.

“Ik wilde mijn engagement met kinderen theateraál vertalen. Het moest over hún wereld gaan, met situaties die hén interesseren. Je sterk maken voor de zelfstandigheid van kinderen, zodat zij hun eigen plan kunnen trekken. Daar heb ik me als theatermaker altijd heel goed bij thuis gevoeld. Dat klopt op een of andere manier voor mij.”

Als artistiek leider van Wederzijds, een gezelschap dat later met Huis aan de Amstel fuseerde tot de huidige Toneelmakerij, bracht hij die ideeën in praktijk. Ook experimen-

Ad de Bont: ‘Staatssecretaris Zijlstra is een soort Brutus. Maar ondanks de bezuinigingen

Toneel is niks voor mij, dacht ik op mijn vijftiende

teerde hij als een van de eersten in het jeugdtheater met beeldende kunst, literatuur en poëzie. Of met absurdistische collages vol wonderlijke beelden en muziek.

“Het was een tijd waarin we alle mogelijkheden verkenden voor een jong públik. Dan weer nam Artemis, dat toen nog Teneeter heette,